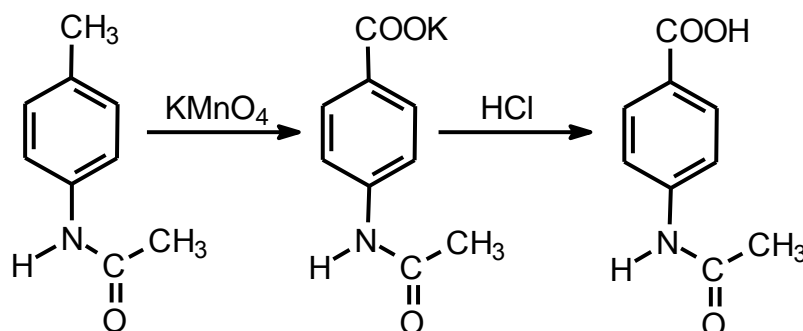

KWAS 4-ACETYLOAMINOBENZOESOWY**Odczynniki:**

4-metyloacetanilid	3,0 g (0,020 mola)
manganian(VII) potasu	9,5 g (0,060 mola)
kwas chlorowodorowy stęż.	5,0 cm^3

UWAGA: Praca ze stężonym kwasem. Obowiązują rękawice ochronne!

Do kolby okrągłodennej o poj. 100 cm^3 z szerokim szlifem, umieszczonej w łaźni olejowej na mieszadle magnetycznym, poprzez plastikowy lejek do osadów wprowadza się 4-metyloacetanilid i 25 cm^3 wody. Zawiesinę miesza się intensywnie, ogrzewa do temperatury 70 $^\circ\text{C}$, kontrolując temperaturę termometrem kontaktowym zanurzonym w łaźni olejowej. Następnie wprowadza się **małymi porcjami (!) sproszkowany (!)** manganian(VII) potasu przez 2 - 3 godz. Po zakończeniu utleniania, pozostawia się mieszaninę reakcyjną do następnej pracowni. Odstany roztwór sączy się, a pozostały w kolbie osad tlenku manganu(IV) przemywa się 10 cm^3 gorącej wody i sączy. Osad na lejku Büchnera przemywa się dwukrotnie 10 cm^3 gorącej wody.¹ Połączone przesącze² zagęszcza się do 1/4 objętości (np. w parownicy umieszczonej na łaźni wodnej).³ Kwas 4-acetyloaminobenzoowy wytrąca się przez dodanie ok. 5 cm^3 stęż. kwasu chlorowodorowego, aż do wystąpienia odczynu silnie kwaśnego (wobec papierka Kongo lub uniwersalnego papierka wskaźnikowego). Wytrącony produkt odsącza się, przemywa wodą⁴ i suszy. Otrzymuje się związek o tt. 259 - 261 $^\circ\text{C}$ (z rozkładem).

ZADANIE DODATKOWE: W przesączu pozostałym po odsączeniu produktu może znajdować się pewna ilość kwasu *p*-aminobenzoowego (skąd?). Zaproponuj prosty test laboratoryjny, który pozwoli na jego wykrycie. Po konsultacji z prowadzącym, wykonaj go i wyciągnij wnioski.

¹ Osad umieszcza się w pojemniku **N** (stałe, niepalne).

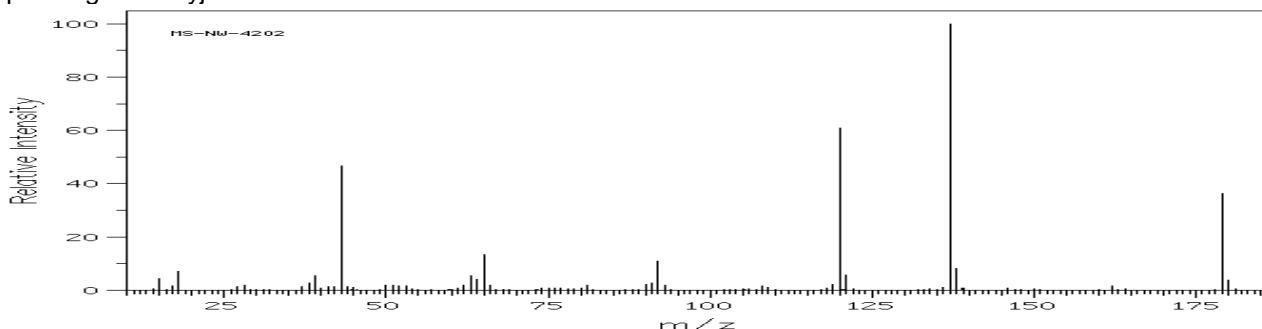
² Jeżeli przesącze mają charakterystyczne, fioletowe zabarwienie, należy skonsultować się z prowadzącym, ustalając metodę redukcji jonów manganianowych(VII). Próba zakwaszenia takiego roztworu kwasem solnym doprowadziłaby do wytworzenia toksycznego gazowego chloru!

³ Jeżeli w roztworze widoczny jest jakikolwiek osad, należy go ponownie przesączyć.

⁴ Połączone przesącze umieszcza się w pojemniku **W-K** (wodne roztwory rozcieńczonych kwasów nieorganicznych).

Zinterpretuj podane poniżej widma¹ **kwasu 4-(acetyloamino)benzoesowego**:

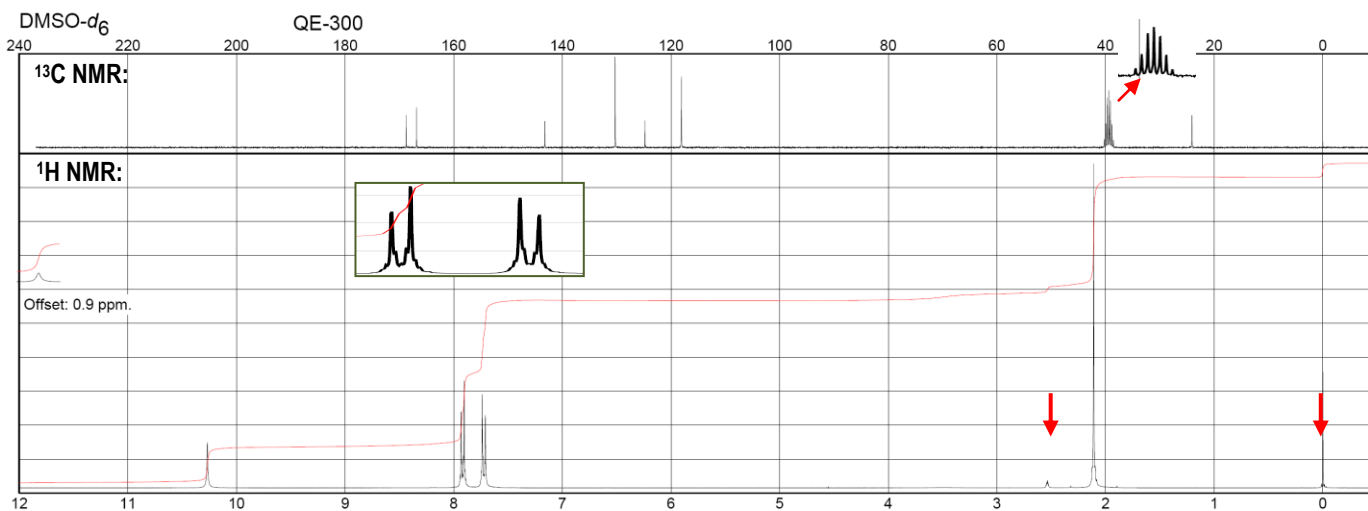
a) W widmie MS wskaż pik podstawowy, pik molekularny i pik izotopowy, odczytując ich położenie i intensywność. Podaj równania przynajmniej dwóch dróg rozpadu odpowiedzialnych za najbardziej intensywne piki fragmentacyjne.

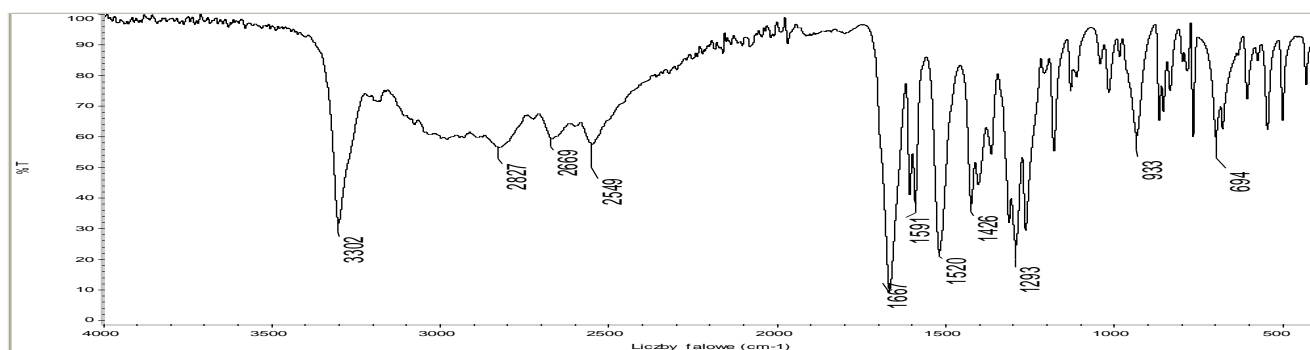
b) Określ położenie, integrację i multipletowość sygnałów widocznych w widmie ¹H NMR. Przypisz precyzyjnie każdy z multipletów poszczególnym grupom nierównocennych protonów w cząsteczce analizowanego kwasu.

c) Określ położenie sygnałów widocznych w widmie ¹³C NMR, a następnie przypisz je precyzyjnie poszczególnym atomom węgla w cząsteczce kwasu 4-(acetyloamino)benzoesowego.

Porównaj położenia sygnałów atomów pierścienia aromatycznego odczytane z obu widm NMR z wartościami obliczonymi na podstawie tablic inkrementów (podaj źródło danych!). Od czego pochodzą sygnały zaznaczone na widmach czerwonymi strzałkami? Wyjaśnij multipletowość sygnału przy 40 ppm w ¹³C NMR.

d) Przypisz charakterystyczne pasma w widmie IR(ATR) drganiom poszczególnych wiązań w cząsteczce kwasu 4-(acetyloamino)benzoesowego.

¹ Widmo MS zaczerpnięto ze *Spectral Database for Organic Compounds* (National Institute of Advanced Industrial Science and Technology, SDBSWeb : <http://riodb01.ibase.aist.go.jp/sdbs/>), a NMR z bazy widm Sigma-Aldrich® (<http://www.sigmaaldrich.com>).